

Kytky,
stromy
a můj muž

Andrea Vernerová

MAREK
CZECH

Další tituly autorky v nakladatelství Mare-Czech

Andrea Vernerová (1950), novinářka, organizátorka tiskových konferencí, kulturních a společenských akcí, se v posledních letech spolu se svým manželem, bývalým námořním kapitánem, věnuje péči o jejich zahradu v Zahrádkách u České Lípy. Je autorkou několika knih – detektivek s námořní tematikou, pod pseudonymem Anna Farianová napsala knihy Putování po čtrnácti životech a Na vině je Atlantida. Silný vztah k severním Čechám má i její dcera a dva vnuci.

Ukázka:

Na kraji své dlouhé zahrady jsem ucítila omamnou vůni. Tak příjemnou a silnou – co to je? Co mi to kvete na zahradě? Nebo je to odněkud ze sousedství? Vysoký strom kus od domu byl bílý odshora dolů. Květenství visela na šťopkách a vydávala sladkou vůni nesoucí se do daleka. To přece není vistárie, ta je popínavá; tento strom má silný vysoký kmen, na něm větve a z nich visí ty hrozný květy.

„To je střemcha,“ poučila mě paní Najmanová. „Voní, ale jen pár dní. Pak už je k ničemu. Taky ji mám na zahradě, ani nevím proč. Možná proto, že ji chtěla moje maminka. Když jsem byla malá, říkala, že střemcha u domu nosí štěstí. Jí ho tedy moc nepřinesla. A mně? Vlastně ani nevím. Možná ano. Celý život jsem byla zdravá, děti jsem měla krásné a zdravé, daří se jim všem dobře, práci jsem měla a peníze taky, ne moc, ale nám stačily... Vlastně jsem měla docela hezký život. Problémy má každý, takže ta střemcha možná opravdu nosí štěstí.“

Hned jsem se rozhodla, že střemchu v zahradě nechám. To jsem ovšem ještě netušila, že je to strom velice životný a silně se rozmnožující. Stačí hodit na zem odříznutou větev a během pár týdnů z ní na vršku vyrazí několik rostlin, zespoda pak k nim patříčné kořeny. Boj se střemchou se v nepříliš vzdálené budoucnosti stal jedním z nejnáročnějších.

Sluníčko svítlo, bylo docela přijatelně, oficiálně něco kolem osmnácti stupňů, ale na tom slunci chvílemi vedro, jen když zafoukal vítr, pocítila jsem chlad v celém těle. Seděla jsem na prastaré dřevěné lavičce před domem, večerela studené pečené kuře s chlebem a šťastně se rozhlížela kolem sebe. V trávě kvetly ladoňky – kdybych si nekoupila knížku o cibulovinách a nepřivlekla ji teď s sebou, nevěděla bych, jak pojmenovat ty drobné modré zvonky na stvolech, rostoucích z růžice zelených listů. Páni, vždyť já jsem úplně zapomněla, jaké jarní kytíčky jsem koupila a zasadila. Tyhle nahoru obrácené velké květy, fialové se zlatými vnitřky, jsou krokusy. A támhle rozkvétá jeden bílý! Mám z nich radost, takovou radost! A u domu pár tulipánů rudne a žloutne, jsou to ty papouškovité, mají velké květy s okraji jako kudrlinky. Jen růže zatím nic. Na dvou vyrážejí větvičky, ale jedna je celá hnědá, bez jakéhokoli náznaku života. Že by zmrzla? Vždyť taková zima nebyla. Nebo jsem ji zasadila na nevhodné místo? Je mi to líto, moc líto. Uvidím, co ty dvě. Podle rady v knize o růžích odstřihnu suché vršky větvíček až k prvnímu zelenajícímu se pupenu. No, to je tedy pěkně zkrátím. Ale prý to nevádí. Moje rádkyně Zdena prohlásila, že růže snesou hodně silný řez. Dokonce ho prý vyžadují. Snad má pravdu. Tyhle byly nejen drahé, ale měly by být i krásné. Jedna sytě žlutá, druhá do oranžova – vlastně ne, říkají tomu meruňková barva. A obě mají vonět. Jsem na to zvědavá.

„Neměl bych porazit tu střemchu, mlapni? Brzo vodkvete.“

Při tónu Maňákova hlasu jsem nadskočila. Začíná mě štvát, opravdu. Všechno by jen kácel.

„Ne, střemchu nechte.“

„Proč? To je strom k ničemu,“ prohlásil a pohlédl na mě jako na nesvéprávnou osobu.

„Nevadí, já ji chci. Krásně kvete a voní. A nosí štěstí.“

Jeho výraz se ještě prohloubil. Co – nesvéprávná. Blbá je ta Pražka.

„Kdo vám povídal tu kravinu?“

„Jakou?“

„No vo tom štěstí...“

„Paní Najmanová. Taky jednu střemchu má.“

„Á-ha.“

Prudce jsem zvedla hlavu. To jeho aha mělo svůj velmi jasný přezíravý výraz. Jako by říkal – jedna jako druhá. Jsem slušně vychovaná, nedodávám slovo kráva, které si nepochybně myslel. Případně něco horšího.

„Pane Maňák, jste moc hodný, že mi pomáháte, ostatně vám to platím. Ale nechte na mně, co na své zahradě chci mít a co ne.“

Zarazil se, koukl na mě. Jeho mužská sebejistota a pocit nadřazenosti nad obyčejnou ženskou asi trochu utrpěly.

„No jo, jak chcete. Já to myslel dobře. Bába Najmanová je už stará, má své mouchy, neměla byste brát vážně všechno, co řekne.“

To je jasný ústup z nadřazených pozic.

„Já vím, pane Maňák. Možná vás za čas požádám, abyste porazil i některý z těch stromů, které teď chci nechat. Zatím ještě nemám úplně jasno, jak má moje zahrada vypadat.“

Odešel a já se šla podívat na svou zeleninovou zahrádku. Včera jsem vysadila rajčata, okurky, petrželku a pažitku čili šnytlik, jak říká Daniela Kolářová v jedné české komedii. Všechno bylo na svém místě, jen petrželka zcela zmizela. Včera jsem ji vsadila sem vedle pažitky, jak to, že tu není? A není tu ani stopa, že bych ji tam dala. To jsem blázen...

Stejný problém jsem objevila s afrikány. I když část jednoho zbyla. A tam se ta záhada objasnila. Zbytek poslední afrikánu požíral hnusný tmavě hnědý plž. Při pohledu na něj se mi zvedl žaludek. Co teď? O plžích a marné snaze je zlikvidovat jsem četla v několika časopisech. Byly v nich různé návody, jako lákat plže na pivo, sbírat je časně ráno, případně pozdě večer, když je na trávě rosa, nesolit je, protože trpí při umírání a kromě toho sůl škodí květinám – to hlavně. Při pohledu na zničené afrikány se mě zmocnila šílená pomstychtivost – sežral jsi mi je a tu petrželku určitě taky, tak trp. Rozum našťestí opět zvítězil. Nalila jsem do sklenice vodu, kápala tam přípravek na mytí nádobí, na lopatku nabrala plže a hodila ho do toho roztoku. Mrskl sebou a bylo po něm. Oddechla jsem si – nepříteli svých květin jsem zlikvidovala. Jenže omyl. Dalšího plže jsem potkala u lavičky před domem a třetího – hrůza hrůzoucí – v kuchyni. To už jsem řvala. Křičela jsem na ně bez ohledu na sousedy, které takový výstup mohl jen potěšit. Určitě by si mysleli, že tam mám chlapa, jak by je mohlo napadnout, že mě tak vytočili odporní malí plaziví tvorové, za nimiž zůstává slizová stopa, a když je vezmete do ruky, musíte důkladně použít mýdlo, abyste ten sliz dostali dolů.

Tak začal můj zápas s plži. Radovala jsem se, když jsem je hubila, skřípala jsem zuby a zuřila, když jsem – teď předbíhám – v dalších letech zjistila, že mi prožrali květy kosatců a zcela zlikvidovali vyrůstající jirinky. Nemám plže ráda, skutečně ne. Šneci v ulitách mi nevadí, tahají svůj domeček na zádech stále s sebou, kéž bychom takový měli i my lidé, mnoha nešťastníkům by se tak velmi ulevilo. Šneky nechávám žít, i když jsem zjistila, že i oni se podílejí na likvidaci mých květin – našla jsem je právě na listech kosatců, ve kterých vyžírali otvory, nicméně klasičtí čeští šneci mají moje sympatie, ovšem dovezení tmaví plži – nikdy! V zoufalé snaze zbavit se těch obtížných tvorů, kteří v našich podmínkách nemají přirozeného nepřitele, a nepoškodit přitom přírodu, jsem nakonec objevila modré granule, na kterých stálo, že jsou přírodě neškodné. Zakoupila jsem pro jistotu větší balík – snad budou fungovat. Rozhodila jsem je u domu v místě, kam se mí slizoví nepřátelé plazí nejčastěji. Připadala jsem si v té chvíli jako babička Boženy Němcové, když házela zrní slepicím – i já jsem v jedné ruce třímala miskou s granulemi a druhou je gestem této babičky nebo rozsévačky z dob dávno minulých rozhazovala kolem sebe. Už chybělo jen volat – na, pipi. Místo toho jsem říkala: jen pojd'te, potvory, pojd'te se napapat, dávám vám dobrůtku, pak zalezete do svých doupátek a už vás nikdy neuvidím, no pojd'te ven, pochutnáte si. Je to možná morbidní, ale každý, kdo má zahrádku, kterou mu likvidují podobní tvorové, to pochopí.

Opustím plazivé potvory, kterých jsem se nikdy úplně nezbavila, nicméně jejichž stav se díky modrým granulím občas poněkud snížil, a pronesu malé zamyšlení o přeměně městského člověka, zvyklého na uzavřený byt, ve kterém se vyskytují nejvýš pavouci, moli a mouchy, případně mravenci faraoni (a ty lze díky různým přípravkům snadno zlikvidovat) v člověka přírodního, chápajícího a tolerantního k ostatním živočichům. Úmyslně neříkám člověka venkovského či vesnického, protože dnešní venkovské domy se velmi podobají městským bytům co do vybavení a tudíž i ne-přítomnosti hmyzích ne-přátel. Naši dávní předkové měli zcela jiný vztah k přírodě a jejím různým obyvatelům. A domeček, který dnes na venkově vlastním, je bližší právě těm dávným obyvatelům chalup a chaloupek než honosným venkovským vilám...